

Рахункова палата
Р І Ш Е Н Н Я

від 11 серпня 2015 року № 1-1
м. Київ

**Про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів,
виділених на здійснення правосуддя**
**Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і
кримінальних справ**

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на здійснення правосуддя Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ. За результатом розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі - ВССУ) упродовж 2013 року - I півріччя 2015 року виділені у загальній сумі 310695,9 тис. грн. бюджетні кошти на здійснення правосуддя та на реконструкцію приміщень в окремих випадках використовував неефективно.

Прийняття протягом 2010-2013 років трьох різних суперечливих за предметом правового регулювання та неузгоджених із виконавцями рішень Кабінету Міністрів України щодо будівництва та розміщення ВССУ не лише не вирішило питання забезпечення його належними умовами для правосуддя, а й зумовило неефективні витрати головного розпорядника коштів на демонтаж і знос будівель, виготовлення і монтаж буронабивних паль та виготовлення металевих конструкцій, які надалі виявилися непотрібними, також інші витрати на утримання без юридичного оформлення переданого майна та земельної ділянки, сплату комунальних послуг за майже 9 тис. кв. м площі, яка судом не експлуатується, оскільки потребує реконструкції.

1.1. У таких умовах ВССУ має сконцентруватися на пріоритетних заходах щодо мінімізації та усунення ризиків неефективного використання бюджетних коштів, передбачених на реконструкцію та поточні витрати, зокрема:

- на вирішенні спільно з Кабінетом Міністрів України питань зняття з ВССУ повноважень замовника будівництва комплексу споруд Верховного Суду України на вул. Пилипа Орлика, 8 (розпорядження від 21.11.2011 № 1163-р), та практичної передачі непотрібних йому для утримання будівель

військового містечка № 127 на вул. Дегтярівській, 28а, в м. Києві (розпорядження від 06.06.2012 № 470-р);

- підготовці для Міністерства фінансів України економічно обґрунтованих пропозицій потреби у коштах для монтажу придбаних у 2013 році будівельних матеріалів та конструкцій, затвердивши з дотриманням ДБН В.2.2-26:2010 проектно-кошторисну документацію щодо реконструкції комплексу споруд для розміщення В ССУ за адресою: просп. Повітрофлотський, 28, м. Київ (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.07.2013 № 503-р);

- розмежуванні обліку комунальних послуг з Національним університетом оборони, встановленні вимірювання та обліку спожитих ресурсів та оплаті комунальних послуг відповідно до показників приладів обліку, укладанні прямих договорів з постачальниками (виробниками) комунальних послуг;

- проведенні інвентаризацій із забезпеченням умов збереження придбаних матеріальних цінностей;

- завершенні повної автоматизації технологічних процесів обробки інформації в суді: передачі судових справ з однієї судової інстанції до іншої, використання ЕЦП для підписання документа, що набуває офіційного статусу.

1.2. ВССУ виконав рекомендації Рахункової палати, надані за результатами попереднього аудиту у 2012 році, за винятком окремих питань, виконання яких залежало від прийняття відповідних рішень Кабінетом Міністрів України.

2. Внаслідок прийняття непослідовних та економічно необґрунтованих рішень колишнім складом Кабінету Міністрів України щодо вирішення питання розміщення ВССУ та відсутності системного підходу до здійснення заходів із будівництва комплексу споруд ВССУ, протягом 2013 року - I півріччя 2015 року та попередніх бюджетних періодів неефективно було використано 46 263,95 тис. грн. бюджетних коштів, з яких 18 932,55 тис. грн. - вартість проектно-вишукувальних робіт і робіт з реконструкції будівель комплексу споруд на вул. Дегтярівській, 28а (військове містечко № 127); 3600,0 тис. грн. - вартість виготовлення каркасів буронабивних паль для будівництва комплексу споруд Верховного Суду України на вул. Пилипа Орлика, 8, які не використані. Також тривалий час не використовуються будівельні матеріали вартістю 23731,4 тис. грн., придбані ВССУ у 2013 році для проведення реконструкції будівель на Повітрофлотському проспекті, 28.

Враховуючи, що ВССУ не забезпечений належними умовами для здійснення правосуддя, а відповідні результативні показники бюджетної програми за КПКВК 0651010 не виконані, вищезазначені видатки державного бюджету оцінюються як нерезультативні.

Крім того, під час підготовки ділянки для будівництва на території військового містечка № 127 (вул. Дегтярівська, 28а) втрачено державне майно, яке належало військовій частині (залишкова балансова вартість демонтованих будівель спортзалу та КІШ - 378,8 тис. гривень.)

3. Існуючий порядок збереження матеріальних цінностей створює реальні ризики погіршення їх технічних характеристик, оскільки є ймовірність деформації виробів і втрати матеріальних цінностей.

Через втрату контролю за матеріальними цінностями, що перебували на відповідальному зберіганні у комерційних структур, не забезпечено збереження каркасів загальною вартістю 3000,0 тис. гривень. У зв'язку із зазначеним під час аудиту Оболонським РУ ГУ МВС України в м. Києві відкрито кримінальне провадження до посадових осіб приватного товариства (за ст. 191 ч.5 КК України, 2001).

4. Документація конкурсних торгів та укладених за їх результатами договорів не містила достатньої деталізації технічних характеристик предмета закупівлі. Як наслідок, є ризики поставки ВССУ недобросовісними контрагентами матеріальних цінностей (або послуг), придбання яких не було метою використання бюджетних коштів.

Суттєво збільшує ці ризики відсутність у комітету ВССУ інформації про наявність судимості за злочин, пов'язаний з порушенням процедури закупівлі, чи інший злочин, скоєний з корисливих мотивів, або її непогашення у встановленому порядку у фізичної особи, яка після проведених процедур закупівель буде підписувати договір про закупівлю товарів за державні кошти.

5. Положення про службові відрядження працівників ВССУ, затверджене наказом Голови ВССУ від 24.01.2012 № 4/0/14-12, не приведені у відповідність із наказом Голови ВССУ від 12.03.2014 № 17/0/14-14, яким визначено, що оплата проїзду до місця відрядження та у зворотному напрямку в м'якому вагоні та літаках здійснюється особою, що відряджається, за власний рахунок. Зазначене несе ризики неекономного використання бюджетних коштів.

6. На момент проведення аудиту автоматизована система діловодства у Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ не забезпечувала повну автоматизацію технологічних процесів обробки інформації в суді: передачу судових справ з однієї судової інстанції до іншої, використання ЕЦП для підписання документа, що набуває офіційного статусу. При цьому у ВССУ не дотримуються вимоги законодавства з питань захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах.

7. Аудитом встановлено, що проектно-кошторисна документація будівництва - реконструкції будівель військового містечка № 63 на Повітрофлотському проспекті, 28, м. Київ, не затверджена у встановленому порядку, зокрема не отримано експертного висновку на проектно-кошторисну документацію за стадією «Проект» у ДП «Спеціалізована державна експертна організація - центральна служба української державної будівельної експертизи» у зв'язку з ненаданням Міністерством оборони України згоди на припинення права постійного користування земельною ділянкою під будівлями реконструкції.

Зазначене унеможливило здійснення подальших процедур затвердження у встановленому законодавством порядку проектно-кошторисної документації та титулів будов (об'єктів) реконструкції.

Крім того, Міністерство оборони України, незважаючи на неодноразові звернення ВССУ, не вирішило питання передачі на баланс ВССУ приладів (вузлів) обліку холодної води, тепла та електричної енергії, мереж водопостачання, теплопостачання, електропостачання, газопостачання, каналізаційної мережі, трансформаторної підстанції, теплового пункту, тобто майна, яке фактично розміщується на території суду та використовується лише ним.

8. Оскільки тривалий час не вирішувалось уповноваженими органами державної влади питання звільнення у зв'язку із досягненням 65 років судді, яка не відправляла судочинство протягом квітня-грудня 2014 року, їй було сплачено суддівську винагороду в сумі 268,9 тис. грн., що є неефективним використанням коштів.

9. Незважаючи на достатньо уважний розгляд висновків і пропозицій Рахункової палати органами державної влади та суддівського самоврядування, врахування переважної більшості їх у новій редакції Закону України «Про судоустрій і статус суддів», існуюча система організаційного, правового забезпечення судочинства та соціального забезпечення суддів залишається недосконалою.

Потребує законодавчого закріплення норма щодо позбавлення суддів, які перебувають на адміністративних посадах, невластивих для посади судді адміністративно-господарських функцій, що підвищить незалежність суддів від впливу на їхню діяльність.

Законодавством не врегульовано правовий режим використання майна, закріпленого за органами судової влади, і повноваження щодо розпорядження цим майном.

10. Існуюча системи внутрішнього аудиту в суді підлягає удосконаленню шляхом розроблення основних внутрішніх розпорядчих документів з питань організації внутрішнього аудиту та визначення конкретних напрямів роботи і підзвітності.

За результатами обговорення та на підставі вищевикладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на здійснення правосуддя Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на здійснення правосуддя Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ, та запропонувати:

- Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя під час розгляду питань реформування судової системи України розглянути можливість законодавчого позбавлення суддів, які перебувають на

адміністративних посадах, невластивих для посади судді адміністративно-господарських функцій, що підвищить незалежність суддів від впливу на їх діяльність (законопроект реєстр. № 2557 від 06.04.2015 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо утворення військових судів та окремих організаційних питань»);

- з метою дотримання конституційних прав суддів розглянути законопроект про внесення змін до Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» у частині визначення стажу роботи на посаді судді, зареєстрований у Верховній Раді України 17.06.2015 за № 2092а.

3. Відомості у формі рішення Рахункової палати направити Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

- підготувати відповідні зміни до законів України від 07.10.2010 № 2453 «Про судоустрій і статус суддів» (у редакції Закону України від 12.02.2015 № 192) і від 21.09.2006 № 185 «Про управління об'єктами державної власності» у частині визначення повноважень вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України щодо управління об'єктами державної власності;

- з метою раціонального використання державного майна переглянути рішення про доцільність виконання ВССУ функцій замовника будівництва комплексу споруд Верховного Суду України на вул. Пилипа Орлика, 8, і передачі приміщень (будівлі №№ 57, 58, 59 військового містечка № 127) на вул. Дегтярівській, 28а;

- доручити Міністерству оборони України вирішити питання відмови від користування частиною земельної ділянки, яка фактично використовується судом на території військового містечка № 63 (Повітрофлотський проспект, 28), з метою здійснення ВССУ заходів щодо затвердження проектно-кошторисної документації реконструкції зазначеного комплексу споруд для розміщення ВССУ;

- доручити Міністерству фінансів України з метою раціонального використання бюджетних коштів та запобігання втратам придбаних будівельних матеріалів розглянути питання задоволення потреби ВССУ в бюджетних коштах для монтажу придбаних у 2013 році будівельних матеріалів та конструкцій за умов затвердження ВССУ у встановленому порядку проектно-кошторисної документації на реконструкцію комплексу споруд для розміщення ВССУ за адресою: Повітрофлотський проспект, 28, м. Київ.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту направити Вищому спеціалізованому суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ та з метою вжиття заходів щодо усунення виявлених недоліків запропонувати:

- забезпечити дотримання вимог чинного законодавства при плануванні використання спеціального фонду державного бюджету, вжити заходів щодо здійснення оцінки ефективності бюджетних програм, моніторингу, аналізу та контролю за цільовим і ефективним використанням бюджетних коштів;

- забезпечити виконання вимог Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від

02.09.2014 № 879, провести звірку з кредиторами та на підставі актів звірки привести дані бухгалтерського обліку у відповідність із фактично проведеними фінансово-господарськими операціями, зменшити кредиторську заборгованість на суму 69,88 тис. грн.;

- з метою збереження матеріальних цінностей, придбаних у 2013 році для реконструкції будівель ВССУ, вирішити питання подальшого їх зберігання в умовах, при яких ризик їх пошкодження буде мінімальним, та забезпечити доступ до них лише осіб, відповідальних за їх збереження;

- з метою запобігання неефективному використанню бюджетних коштів на оплату робіт із реконструкції будівель посилити внутрішній контроль за оформленням проектно-кошторисної документації;

- відкоригувати проектно-кошторисну документацію реконструкції будівель на Повітрофлотському проспекті, 28, у м. Києві відповідно до державних будівельних норм;

- спільно з Міністерством оборони України вивчити питання подальшої реконструкції об'єкта незавершеного будівництва - комплексу споруд на вул. Дегтярівській, 28а (будівлі військового містечка № 127), зокрема, для розгляду таких варіантів подальшого будівництва: військового суду чи військової прокуратури; підрозділів тилового забезпечення Міністерства оборони України; житлового будинку/гуртожитку/готелю житловою площею щонайменше 7,0 тис. кв. м або закладу освіти для навчання та підвищення кваліфікації офіцерського складу тощо;

- вирішити питання з Міністерством оборони України щодо погодження передачі ВССУ частини земельної ділянки під будівлями № 1, 25, 28, 80 і 82 на території військового містечка № 63 (Повітрофлотський проспект, 28) з метою здійснення заходів щодо затвердження проектно-кошторисної документації реконструкції цього комплексу споруд для розміщення ВССУ;

- при підготовці документації конкурсних торгів чітко визначати технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, як це передбачено ст. 22 Закону України «Про здійснення державних закупівель», при укладанні договорів дотримуватись вимог ст. 180 Господарського кодексу України;

- з метою скорочення видатків на відрядження Положення про службові відрядження працівників ВССУ, затверджене наказом Голови ВССУ від 24.01.2012 № 4/0/14-12, привести у відповідність із наказом Голови ВССУ від 12.03.2014 № 17/0/14-14, яким визначено, що оплата проїзду до місця відрядження та у зворотному напрямку в м'якому вагоні та літаках здійснюється особою, що відряджається, за власний рахунок;

- з метою забезпечення зменшення витрат на комунальні послуги та енергоносії щороку проводити моніторинг планів заходів з енергозбереження та здійснювати контроль за їх виконанням;

- до вирішення питання укладання прямих договорів з постачальниками (виробниками) комунальних послуг закріпити за відповідальними особами ВССУ обов'язки з контролю за показниками лічильників і перевірки розрахунків з оплати комунальних послуг;

- з метою виконання Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень та Положення про автоматизовану систему документообігу суду забезпечити використання суддями та відповідальними працівниками апарату ключів електронного цифрового підпису;

- з метою виконання вимог законодавства з питань захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах здійснити заходи щодо розроблення комплексної системи захисту інформації автоматизованої системи, визначити конкретних виконавців та відповідальних посадових осіб, за необхідності вирішити питання надання їм допуску до державної таємниці;

- вжити відповідних заходів щодо повернення майна або відшкодування збитків за результатами розслідування правоохоронними органами фактів зникнення майна;

- забезпечити ефективне функціонування системи внутрішнього аудиту у Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ шляхом внесення змін до Порядку проведення внутрішнього аудиту в підрозділах апарату ВССУ, затвердженого наказом керівника апарату від 18.04.2012 №21/0/14-12, в частині заміни підрозділу, до функціональних повноважень якого належить забезпечення внутрішнього аудиту, планування роботи цього підрозділу та визначення системи існуючих операційних ризиків та порядку подальшого розгляду результатів аудиту для прийняття управлінських рішень керівником.

5. Управлінню інформаційних ресурсів та технологій оприлюднити це рішення на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Невідомого В.І.

Голова Рахункової палати

Р.М.Магута